

VINERI · 8 FEBRUARIE 2013 · ANUL LXIII NR. 6

FOAIA

FONDAT ÎN 1951 100 FEBRUARIE

românească

SĂPTĂMÂNAL AL ROMÂNILOR DIN UNGARIA

www.foaia.hu / foaia@foaia.hu

Ce n-ar da Şaguna să vadă asta!
Jula, capitala românilor din Ungaria
Cum se jucau copiii din Chitighaz „d-a us păţul”

CALENDAR ORTODOX

11 februarie, luni, Sf. Sfințit Mc. Vlasie, Ep. Sevastiei.
12 februarie, marți, Sf. Meletie, Arhiep. Antiohiei celei Mari.
13 februarie, miercuri, Cuv. Martinian; Sf. Ap. și Mc. Acvila și soția sa Priscila (Post).
14 februarie, joi, Cuv. Auxențiu, Maron și Avraam; Sf. Filimon, Ep. Gazei.
15 februarie, vineri, V Sf. Ap. Onisim; Sf. Mc. Maior (Post).
16 februarie, sâmbătă, Sf. Sfințit Mc. Pamfil; Sf. Mc. Valent, Pavel și Seleuc; Cuv. Flavian.
17 februarie, duminică, Sf. M. Mc. Teodor Tiron; Sf. Mariamna; Sf. Împărați Marcian și Pulheria. Duminica a XVII-a după Rusalii (a Cananeencii).

10 vorbe pe săptămână

BAUBAU – Personaj imaginar cu care se sperie copiii mici – Din bau (repetat) = MUMUS

CĂRMĂ, cârme – 1. Piesă mobilă care servește la menținerea sau la schimbarea direcției de mers a unei ambarcații, a unei nave sau a unui aparat de zbor. 2. Fig. Conducere, cărmuire, guvernare. – Din sl. krmma = KORMÁNY, KORMÁNYZÁS, VEZETÉS

CONSILIER, consilieri – 1. Sfătuitor, sfetnic. 2. Grad în ierarhia unor funcții; persoană care deține acest grad. – Din fr. conseiller = TANÁCSOS, TANÁCSADÓ

GET-BEGET sau GETBEGET – din strămoși în strămoși; (despre oameni) neaoș, pur, vorbind de rasă: acesta e român get-beget – Din tc. cet-beced = ÓSI, TISZTA FAJTA

JIGNI, jignesc – 1. A atinge pe cineva în onoarea sau în demnitatea sa; a ofensa, a insulta. 2. (Înv.) A aduce un prejudiciu. – Din scr. Zignuti = MEGSÉRT, MEGBÁNT

(ORAȘ) NATAL – Loc de care este legat cineva sau ceva prin naștere, în care s-a născut cineva; de baștină, de origine. – Limbă natală = limbă maternă. – Din fr. natal = SZÜLŐ(VÁROS)

OSPĂȚ, ospete – Masă mare, îmbelșugată (organizată în diferite împrejurări festive); petrecere cu masă mare; ospetie, banchet. – Lat. hospitium = LAKOMA

SPAIMĂ, spaime – 1. Emoție puternică și violentă provocată de ceva neprevăzut și primejdios; groază. – Expr. A intra spaima în cineva, se spune când cineva e mereu înspăimântat, se sperie ușor (după ce a trecut printr-o spierătură mare). A trăi cu frica-n sân = a fi stăpânit continuu de frică. A trage o spaimă = a trece printr-o spierătură mare = RÉMÜLET

TRATATIVE – Schimb de păreri, discuții, negocieri purtate între două sau mai multe părți interesate, cu scopul de a se ajunge la o înțelegere, la un acord; tratație – Din it. trattative = TÁRGYALÁSOK

ZVON, zvonuri – 1. Știre, veste (care circulă din om în om); p. ext. informație neîntemeiată, care nu a fost verificată (și uneori tendențioasă). 2. Rumoare produsă de glasuri, de activitatea sau de mișcarea unei mulțimi; gălăgie; fo'net, murmur, zumzet. – Din sl. zvonm = HÍRESZTELÉS, MENDEMONDA, ZAJ

Arad

Conferința orașelor înfrățite

Pe 16 februarie, la Arad va avea loc o conferință a orașelor înfrățite, cu tema „Îmbătrânirea activă a populației”. La eveniment vor participa primarii orașelor înfrățite, Arad și Jula, *Gheorghe Falcă* și dr. *Görgényi Ernő*. În cadrul conferinței se va dezbate

situația vârstnicilor din cele două țări, se va face cunoscută activitatea unui ONG din Arad din sfera îngrijirii vârstnicilor și vor fi prezentate ofertele terapeutice ale Băilor Cetății din Jula, prin prisma vârstnicilor.

E.Ș.

Budapesta

Seri de literatură la ICR

Joi, 14 februarie, de la ora 18.00, ICR Budapesta inaugurează la sediul său un program nou intitulat „Serile de literatură”, dedicând această primă ediție unui reprezentant al scriitorilor din țara gazdă. Va fi prezentat publicului din Budapesta romanul „Vieți mărunte” al scriitorului *Sándor Zsigmond Papp*, în traducerea lui *Marius Tabacu*, roman publicat în anul 2012 la Editura Polirom. Alături de autor, la masa rotundă organizată la sediul Institutului se vor mai alătura acestora reprezentanți ai mediului

academic, studenți, scriitori, jurnaliști și alți iubitori de literatură.

A.B.

Cursuri de limba română

Continuă înscrierile la Cursul de inițiere în limba română, nivel A1 la Institutul Cultural Român din Capitala ungară. Cursul începe în luna martie, iar până la începutul lunii martie se mai pot face înscrieri. Este vorba de 32 de ore, 2 ședințe de câte 2 ore pe săptămână. Costul integral al cursului este de 25000 Ft, suma putând fi plătită în două rate. Cursurile se vor ține la sediul Institutului Cultural Român din Budapesta (1146 Bp. strada Izsó, nr. 5.). Pentru mai multe informații puteți contacta la: E-mail: or.rci@acsocab.naitsirc, telefon: 06-1/383-39-88. A.B.

Scrieți-ne la adresa:
foaia@foaia.hu

Telefonul redacției:
661463-152

Încheierea ediției:
marți, ora 18.00

Poza săptămânii

– A fost o dată ca-n povești, a fost ca niciodată, era pe vremuri, în secolul trecut, un sărac sătuleț, numit Otlaca-Pustă...

Părerile autorilor nu coincid întotdeauna cu opinia Redacției. Responsabilitatea juridică pentru conținutul articolelor publicate în Foaia românească aparține autorilor. Foaia românească nu garantează publicarea textelor nesolicitate de redacție.

Pe copertă: Ghiociei, prevestitorii primăverii
(foto: din arhivă)

Jula, capitala românilor din Ungaria

Mirel Matyas este un profesor de matematică din Zalău, pasionat de călătorie și fotografie, autor al blogului „Foto Travel: Lumea în Imagini”, colaborator al revistei cluj.travel. În luna decembrie a anului trecut, Mirel Matyas a publicat un articol interesant despre orașul Jula, pe care l-a numit „capitala românilor din Ungaria”. Reluăm mai jos scrierea apărută pe cluj.travel.

Unul dintre cele mai frumoase orașe din Ungaria se află la doi pași de noi, aproape lipit de graniță, în dreptul localității Vârșand. Poate fi o destinație turistică interesantă datorită unor obiective deosebite, mai ales pentru români, și a unei moderne baze de tratament balnear ce se află în mijlocul unui parc dendrologic elegant.

Complexul de băi termale – Várfürdő – este unul de patru stele, clasificare maximă în Ungaria. Cele 20 de bazine cu apă de diferite temperaturi, situarea acestuia în Parcul Almásy și infrastructura de bună calitate îl fac, pe bună dreptate, să fie considerat cel mai frumos din Ungaria.

Nu departe de aici se află cetatea gotică din cărămidă, datând din secolul al XV-lea, fiind considerată cea mai bine conservată din zona de câmpie, din Europa centrală. Zidurile crenelate se oglindesc în apele lacului din apropiere. Sub zidurile cetății au loc anual diverse festivaluri ce adună mii de turiști.

Gyula dispune de câteva monumente de arhitectură remarcabile, cum ar fi

Monumentul Revoluționarilor de la 1848 ridicat în memoria celor 9 martiri din lotul de 13 revoluțio-

nari de la Arad, predați autorităților habsburgice.

Centrul orașului este dominat de Piața Kossuth unde se află un ansamblu de fântâni deosebit de spectaculoase. De aici, îndreptându-te spre piața Harruckern, traversezi canalul ce trece prin oraș, peste un pod de piatră ornate cu flori, de un romanticism aparte.

În spatele Bisericii catolice „Adormirea Maicii Domnului” se află statuia poetului Petőfi Sándor, dar și două din punctele de atracție ale orașului: Cofetăria de 100 de ani și Casa Ladics. Cea mai veche cofetărie din oraș și a doua din Ungaria, datează din

1840 și oferă într-o atmosferă de secol XIX specialități de patiserie. Clienții pot vizita muzeul tematic amenajat aici. Casa Ladics este o clădire muzeu în stil baroc din secolul XIX și este, un elogi adus elitei burgheze din secolul trecut.

Pentru români, Gyula (Jula) este un oraș deosebit. Aici se găsește centrul

comunității românești din Ungaria. Comunitatea românească numără aproximativ 5000 de persoane și este concentrată în două mari zone: Orașul Mare Românesc și Orașul Mic Românesc. Catedrala Ortodoxă Sfântul Nicolae, datează din 1802, anul în care s-a pus piatra de temelie. Este un adevărat templu al spiritualității românești și nu trebuie să fii surprins dacă la slujbele importante vezi români din oraș sau din satele din apropiere, îmbrăcați în frumoase costume populare. Elevii români, dar nu numai, învață la Liceul Nicolae Bălcescu având în curriculumul școlar materii ca istorie și spiritualitate românească. La Gyula apare și săptămânalul românilor din Ungaria „Foia românească” și tot aici funcționează și un consulat al României.

În oraș se află busturile unor mari personalități românești: Moise Nicoară, Liviu Rebreanu sau Nicolae Bălcescu dar și statuia lui George Pomuț, căpitan în timpul revoluției de la 1848 și general de brigadă în armata Nordului din timpul Războiului de Secesiune din SUA, cel care în calitate de consul general al SUA la St. Petersburg a negociat cumpărarea de către guvernul Statelor Unite a regiunii Alaska.

EDITORIAL

Ce n-ar da Șaguna să vadă asta!

De mult nu mai surprinde pe nimeni să audă vorbă românească pe holurile Parlamentului de la Budapesta. Și nu pentru că ar fi ajuns românii din Ungaria să aibă reprezentant în Parlament! După 1990, tot mai mulți ardeleni mutați în Ungaria au reușit să ajungă parlamentari sau secretari de stat sau consilieri politici la Budapesta. Uneori, la tratativele româno-maghiare nici măcar nu mai este nevoie de traducători, ori pentru că atât partea „română” cât și partea maghiară are ca limbă maternă maghiara (sic!), ori pentru că și partea „maghiară” vorbește la perfecție limba română, având ca loc de origine Ardealul sau Parțiumul.

Vorbă românească se aude însă mai nou nu numai în Parlament sau în vreun minister din Capitala ungară, ci și pe coridoarele primăriei din... Mișcolț. (Ce n-ar da Șaguna să vadă asta în orașul lui natal!) Un ziar maghiar semnala zilele trecute faptul că actualul primar al orașului Mișcolț, care este născut în Oradea, de când a câștigat alegerile din 2010, aproape în toate funcțiile importante ale instituțiilor orașului și-a pus neamurile, prietenii, cunoscuții originari din... Ardeal sau Parțium. (Am citat din ziar și pentru asta nu am scris România.) Și asta îi deranjează foc pe „get-begeți”. O persoană anonimă (care nu avea curajul să-și dezvăluie numele, fiind angajat al primăriei) a declarat la ziar că a auzit cu propriile urechi când doi angajați ai primăriei au discutat între ei pe românește, numai ca ungurii din jurul lor să nu-i înțeleagă. Primarul (membru Fidesz) zice că este atacat de către socialiști pe nedrept, deoarece toți acești oameni originari din Ardeal și Parțium, numiți după venirea lui la cârma orașului, sunt conducători apreciați, directori cu succese, specialiști cu bună pregătire. Iar cei care îl critică pentru acest lucru îi jignește pe ungurii din Ardeal, făcându-i pe aceștia „români”.

Fenomenul dezvăluit acum la Mișcolț probabil nu este singular în Ungaria. Bate la ochi numai pentru că apare mai concentrat. De ungurii din Ardeal și Parțium nu se tem numai ungurii din Ungaria, ci și românii din Ungaria. Ei sunt un fel de baubau (cum ar zice micherechenii: boșoloacă) și pentru școlile românești. De când s-a zvonit pentru prima dată că toate școlile, în afară de cele care sunt administrate de autoguvernările pe țară ale naționalităților, vor fi preluate de stat, și până la începutul acestui an, când acest lucru chiar s-a înfăptuit, printre profesorii de la școlile noastre românești s-a băgat spaima că vor putea fi înlocuiți oricând cu dascăli unguri, veniți de dincolo. (Unii profesori sunt conștienți că de acest lucru numai AȚRU îi poate feri. Oare?) Zilele acestea a început pregătirea la nivel central a inspectorilor școlari, care din toamnă vor cutreiera școlile țării și vor controla munca profesorilor. Cine va inspecta activitățile de la școlile românești? – se întreabă profesorii noștri. Răspunsul, rostit cu o oarecare frică, vine tot de la ei: cu siguranță ceva unguri originari din Ardeal, care știu și românește. Deocamdată nimeni nu știe cum va fi, doar un lucru este sigur: inspecția de specialitate se va face în toate școlile din țară. Fără excepție.

Eva Șimon

Cazare ieftină și bună

Dinspre Oradea, cel mai scurt drum spre Gyula trece prin Sarkad, după ce în Salonta se face la dreapta părăsind drumul E671. Locuri bune și ieftine de cazare pot fi găsite la Liceul „Nicolae Bălcescu”, care pune la dispoziția turiștilor camere duble cu baie proprie. În apropiere, la Sarkad, se află o minigrădină zoologică și tot aproape de Gyula, la Szanazug, se află punctul de confluență al râurilor Crișul Alb și Crișul Negru.

P.S.: Niciun pic nu ne-ar surprinde dacă peste câteva luni, la alegerile minoritare din 2014 s-ar înființa și la Mișcolț o autoguvernare românească. Dar, Doamne ferește, să le dăm noi idei! (La recensământul din 2001, la Mișcolț, 45 de persoane s-au declarat de naționalitate română și 66 de persoane au spus că „se leagă” de cultura și tradițiile românești. Câți au fost în 2011, vom ști doar peste câteva săptămâni.)

Oaspeți din Arad la Biserica Baptistă din Micherechi

Grupul de laudă și închinare „Impact Quartet” din Arad a cântat în Biserica Baptistă din Micherechi duminică, 27 ianuarie. Grupul din Arad cântă împreună din anul 1999. Actualii interpreți ai formației sunt *Darius Covaci, Alin Covaci, Cosmin Ile, Cristian Stiegelbauer* (membru fondator din 1999) și *Ovidiu Costan*. Cântarea „Isus, numai Isus” a lăudat numele Lui, fiindcă El este cel care umple viața cu al său har. Grupul „Impact Quartet” a realizat un post de radio Alt Fm, în care se poate asculta cuvântul lui Dumnezeu, cântări creștine de la diferite formații și interpreți.

Daniel Cojiță, pastorul Bisericii Baptiste „Maranata” din Arad a adus salutul Bisericii Baptiste arădene, din Iosua 1-8. Păs-

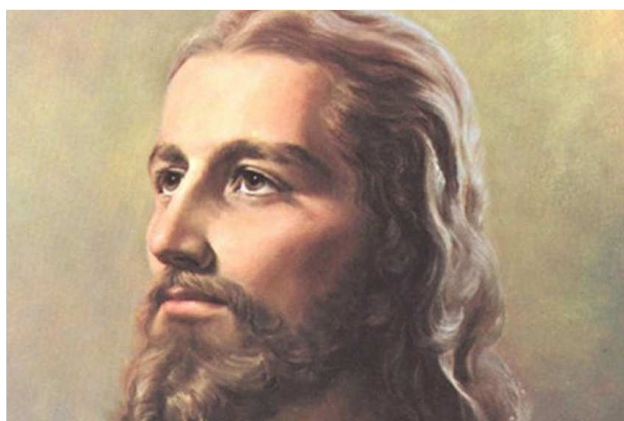
torul Cojiță a vorbit despre ce înseamnă numele lui Cristos pentru oameni. Când Domnul Isus Cristos a venit în lume, a primit acest nume pentru că El va mântui poporul său de păcatele sale. El este acela care a făcut curățirea păcatelor oamenilor. Biblia ne asigură că, din punct de vedere spiritual, fiecare om

s-a născut cu o natură păcătoasă și înclinat spre păcat. Domnul Isus Cristos a venit pe acest pământ pentru noi ca să ne învețe cum să trăim ca și El. A venit ca să ne ridice povara păcatului, care ne apăsă mereu. A venit să ne dea o nădejde în viitor, pentru că El este Mântuitorul nostru.

Serviciu divin de consacrare la Micherechi

În data de 16 februarie, sâmbătă, cu începere de la ora 15.00, în Biserica Baptistă din Micherechi va avea loc serviciul divin de consacrare al pastorului *Petrică Crețu*. La acest eveniment, Cuvântul Domnului va fi vestit de *Papp János*, președintele Cultului Baptist din Ungaria și *Otniel Bunaciu*, președintele Uniunii Baptiste din România, vicepreședinte al Federației Baptiste Europene.

Limba lui Isus este vorbită și astăzi

Cercetătorii britanici fac eforturi să salveze limba aramaică, o limbă înrudită cu ebraica și aramaica, pe care o vorbea însuși Mântuitorul Isus Hristos, scrie RT.com.

Geoffrey Khan, profesor de lingvistică la Universitatea Cambridge, a decis să înceapă „misiunea” de salvare a aramaicii după ce a vorbit cu un evreu din Irak, care cunoștea această limbă. „A fost incredibil de îmbucurător să aud limba aceasta vorbită”, a declarat Khan. Profesorul a realizat câteva înregistrări cu

unii dintre ultimii oameni de pe Pământ care mai cunosc aramaica, din Irak sau Iran. În plus, Khan lucrează și la o bază de date online cu înregistrări și texte în diferite dialecte ale aramaicii.

Aramaica, făcând parte din cadrul limbilor semitice (afro-asiatice), a fost folosită pentru redactarea cărților biblice ale lui Daniel și Ezra, dar și a Talmudului, carte religioasă la evrei. Aramaica a fost vorbită în Israel, între anii 539 î.e.n și 70 e.n, fiind foarte probabil vorbită și de Isus.

Colțul copiilor

Privește imaginile și identifică parabolele evanghelice ilustrate!

Chiar dacă... de Costache Ioanid

Chiar dacă vântu-a vrut în zbor
în turme să ne-mpartă,
dar tot o cale, tot un dor
și tot un Duh ne poartă.

Chiar dacă azi pe orice plai
sunt oi împrăștiate,
dar tot un staul sus în Rai
și un Păstor au toate.

Chiar dacă n-am păstrat măcar
un singur dulce nume,
dar tot o jertfă, tot un har
ne-a smuls pe toți din lume.

Chiar dacă azi oftăm stingher
că ne-a-mpărțit furtuna,
dar tot vom fi odată-n cer.
Și-acolo vom fi una!

Petrecere românească la Otlaca-Pustă

Sâmbătă, 19 ianuarie, membrii Asociației Culturale Române „Mihai Părdi” din Otlaca-Pustă au ținut ședința anuală de lucru, la care s-au dezbătut și aprobat darea de seamă a activităților desfășurate pe parcursul anului 2012, planul de lucru pentru anul în curs și propunerea de proiecte și programe pentru anul 2013. La întâlnire au fost acceptați în rândurile asociației și doi tineri. Ședința s-a desfășurat la Căminul Cultural din localitate, întâlnire care a continuat cu o petrecere românească, organizată cu sprijinul Autogovernării Românești din Otlaca. Petrecerea a fost deschisă de președinta asociației, *Eva Bocsor Karancsi*, cu o povestioară despre satul Otlaca, sătuleț în care nu au întârziat să vină și de data aceasta să petreacă împreună nu mai puțin de 120 de otlăcani. „A fost o dată ca-n povești, a fost ca niciodată, era pe vremuri în secolul trecut un sărac sătuleț, numit

Otlaca-Pustă. În sătulețul acesta trăiau foarte mulți români, mai puțini slovaci și maghiari. Fiecare naționalitate avea muzicanți, care cântau la hidege, hermonică, cu saxafonul, la dube și cu țitera. La noi aici în sătulețul lui Ștefan Rusu,

în fiecare duminică înainte de masă oamenii mergeau la biserică, și după-masă tineretul se întâlnea pe dâmbul din gradina bisericii la joc, unde începea veselia. V-am povestit, deci, o poveste care se transmite din generație în generație și va fi dusă mai departe și de acum înainte pentru că noi, românii din Otlaca-Pustă, spunem povestea aceasta cu mândrie tuturor oriunde ne-am afla și oricând.” Cu aceste cuvinte a fost deschis balul românesc la Otlaca, după care a urmat un program cultural cu cântece și dansuri populare susținut de elevii școlii românești din Bătania. În cadrul programului cultural a încântat publicul cu câteva cântece românești de muzică folk și muzică ușoară în acorduri de chitară *Livia Daniel* de la Chitighaz, iar după ce s-a servit cina, petrecerea a continuat cu muzică și dans până noaptea târziu.

A. Butar

Lecții de chitară la Uniune

Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria lansează un curs de chitară pentru copii care iubesc acest instrument și care doresc să învețe să cânte la chitară. UCRU asigură un profesor care să învețe copiii cântece românești în acorduri de chitară și în formarea unei eventuale formații de muzică ușoară și folk. În cadrul lecțiilor de chitară vor avea posibilitatea de a învăța noțiunile de bază ce țin de notele muzicale și ritm, dar și acorduri folosite uzual, tehnica instrumentală de bază. De asemenea, se pot învăța acordurile folosite în melodiile favorite, formarea auzului muzical și a abilităților în cântatul la acest instrument. La cursurile de chitară se poate înscrie orice participant cu vârsta de peste 6 ani. Lecțiile de chitară vor porni la începutul lunii aprilie și se vor desfășura la sediul Uniunii Cultu-

rale a Românilor din Ungaria, la Jula, strada Doja, nr. 8. Până la începutul lunii aprilie, cei interesați

se pot informa și înscrie la sediul UCRU sau la numărul de telefon: 06-66/361-789.

A.B.

Pe scurt...

CHITIGHAZ

Elevii școlii populare de artă „Kaláris” din Chitighaz, de la copii de grădiniță, școală generală, până la elevi de liceu, vor prezenta părinților și tuturor invitaților mai multe dansuri din coreografiile însușite la cursurile de dans popular. Serbarea dansatorilor de la școala de artă va avea loc sâmbătă, 9 februarie, de la ora 16.00, la Căminul Cultural din localitate. Evenimentul se va încheia cu un bal de binefacere.

ALETEA

Primul mare eveniment al anului 2013, la Aletea, va fi Balul mascat de alungare a iernii. Marți, 12 februarie, aletenii vor avea parte de paradă și distracție prin defilarea mascaților. După defilarea de alungare a iernii, mascații vor fi întâmpinați la Căminul cultural cu gogoși tradiționale.

MICHERECHI

În seara de 22 februarie, cântărețul orădean *Lucian Sereș* și orchestra sa vor cânta la petrecerea românească organizată la restaurantul „Sophie Pub” din Micherechi. Petrecerea va avea loc cu începere de la ora 21.00, iar biletele de intrare se pot procura de la restaurant sau prin telefon la numărul 06-30/5488811.

CHITIGHAZ

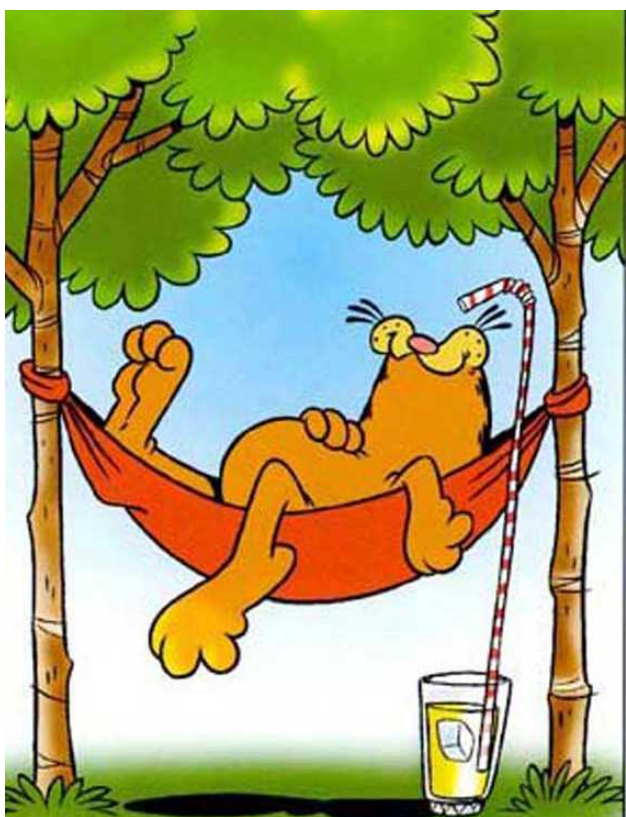
Anul acesta, balul românesc cu merinde din Chitighaz va avea loc sâmbătă, 2 martie, cu începere de la ora 18.00, la Căminul Cultural din localitate. Muzica de petrecere va fi asigurată de soliști și de o formație de muzică populară românească din Vârșand.

POCEI

Momentele esențiale ale unei nunți sunt pețitul, chematul la nuntă și ospățul. Autogovernarea Românească din Poci și primăria locală organizează, pe 2 martie, „Festivalul chemătorilor la nuntă”. Aici va da și un program cultural folcloric, la care vor participa dansatori din Bihorul unguresc, sub îndrumarea domnului *Gheorghe Gros*, care de aproximativ șase ani predă dansuri populare la școli din această regiune. La întâlnire sunt așteptați și oaspeți din România, de la Budureasa și Tomești.

Proverbe și zicători despre lene

- ☛ Lenea e cucoană mare, care n-are de mâncare.
- ☛ Lenea e la om ca și rugina la fier.
- ☛ Când îl cuprinde pe om lenea, sărăcia i se suie în spate.
- ☛ Scumpul mai mult păgubește și leneșul mai mult alear-gă.
- ☛ A arde locul sub el.
- ☛ La joc e ca focul; la lucru e ca butucul.
- ☛ La mâncare lup și la treabă iepure.
- ☛ Leneșul cată lucru, dar nu dorește să-l găsească.
- ☛ Trândăvia este muma tuturor răutăților.
- ☛ Dă-mi, Doamne, o pară în gură; dacă mi-o dai, mi-o și mestecă.
- ☛ Până se-ncaleță, soarele se-nalță.
- ☛ Pică pară mălăiață în gura lui Nătăfleață.
- ☛ Lenea doarme și sărăcia o apără de muște.
- ☛ Lenea e începutul răutăților.
- ☛ Când îl cuprinde pe om lenea, sărăcia i se suie în spate.
- ☛ Păsările fripte nu se găesc în parul gardului.
- ☛ Omul muncitor, de pâine nu duce dor.
- ☛ Bună ziua, căciulă, că stăpânul n-are gură!
- ☛ Vara-ntins la umbră doarme și iarna moare de foame.
- ☛ La plăcinte înainte, la război, înapoi.
- ☛ Ziua bună se cunoaște de dimineață.

GHICITORI

Mama are
tata n-are
mama mare si ea are
și marinarii pe mare.
Ce este?
(litera M)

De ce ieș, de ce crește tot
mai mare.
De ce pui, de ce scade
tot mai tare.
Ce este?
(groapa)

Am un copac
cu 4 crengi;
una înverzește;
a doua rodește;
a 3-a veștejește;
a 4-a se usucă. Ce este?
(anul)

Este în Constanța
și în Timișoara,
este în Turcia
și în Italia.
(litera T)

Prietenul crocodilului

(poveste cu tâlc)

O fetiță de vreo nouă ani, pe nume Irina, avea o pasiune specială pentru animale. Și despre fiecare în parte știa câte ceva, ba adunase poze cu ele pe care le ținea într-un bloc de desen. Când și când, fătuca deschidea blocul de desen și desena animalul uitându-se la pozele pe care le avea colecționate. După ce desena animalul respectiv scria într-un colț ceva, așa ca o scurtă caracterizare. Ea scrisese la animalele mici și blânde cuvintele: „bun” și „foarte bun”, la animalele un pic mai mari: „bun”; și „bun și rău” sau „rău”, numai la crocodil scrisese: „cel mai rău”.

Mama sa văzu aceasta și răsă un pic în sinea ei, dar apoi dori să vorbească cu fetița:

– Irinuca, mamă, de ce ai scris tu la celelalte animale „bun”, „rău” și numai la crocodil ai scris „cel mai rău”?

– Păi, mami, cum să-ți zic, am citit despre crocodil că nu are milă de niciun animal, că sfășie cu colții săi chiar și ființele neajutorate și oamenii... Este la com și mănâncă orice animal se apropie de el...

– Irina, mamă, să știi că tot ce este pe pământ este creat de Dumnezeu. Și să mai știi că după ce Dumnezeu a făcut lumea, a privit și a spus că sunt bune toate, deci și crocodilul este bun...

– Cum adică să fie crocodilul bun, dacă e cel mai rău?

– Oare tu nu știi fata mea, că toată lucrarea lui Dumnezeu este minunată și că poți vedea puterea Lui și-n punctulețele de pe spatele unei gărgărițe. Hai să-ți povestesc ceva ce tu nu știi! O să-ți povestesc despre prietenul crocodilului.

– Cum adică... prietenul crocodilului? se miră fata.

– Da! Cum auzi! Încă din cele mai vechi timpuri crocodilul a avut un prieten de care este nedespărțit. Iar pe acest prieten îl cheamă pluvianul egiptean, o pasăre neînfrică, care atunci când crocodilul stă tolănit la soare, cu fălcile larg deschise, pe malul unui lac sau al unui râu, intră în gura lui și-i curăță dinții de toate resturile de carne, așa, ca cel mai priceput dentist. Și să vezi minune, căci în burtă crocodilului se gă-

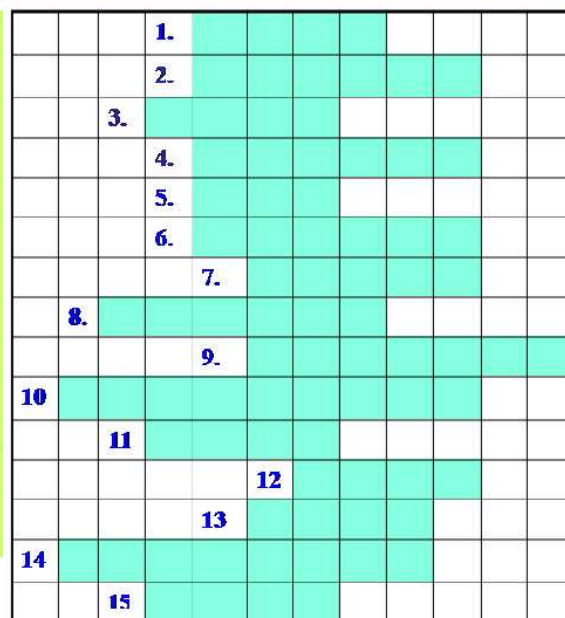
sesc și pene ale păsărilor, dar el niciodată nu se atinge de acest prieten al lui – pluvianul. Și ca minunea să fie deplină, pluvianul nu se ospătează și apoi pleacă, el este cel mai bun păzitor al vieții crocodilului, căci dacă vede sau simte vreo primejdie, începe să scoată țipete ascuțite. Crocodilului îi este destul să audă aceste țipete că dintr-o zvâcnitură se și aruncă în apă, pentru a nu cădea pradă altor animale sau omului. Iar dacă până și crocodilul se teme, înseamnă că nu el este cel mai rău.

– Eu, mamă, am înțeles din asta că și crocodilul este capabil de dragoste, căci dacă nu ar ține la pasăre ar mânca-o...

– Foarte bine ai înțeles! Dumnezeu a lăsat legi în natură care nouă oamenilor ne scapă uneori, tocmai fiindcă sunt legi puse după negrăita Lui înțelepciune.

Completează rebusul.

1. Are 24 de ore...
2. Ora are 60 de...
3. Poți cumpăra cu...
4. Măsoară lungimea...
5. Are 60 de minute...
6. Măsoară capacitatea...
7. Arată ora la ceas...
8. Bani din metal...
9. Numerele care se adună...
10. Are 7 zile...
11. Are 4 săptămâni...
12. Zece zeci formează o...
13. Anul este alcătuit din 12...
14. Unitatea de măsură pentru greutate...
15. Rezultatul adunării...

Iarna – în compunerile elevilor de clasa a 6-a

A doua lună a anului, Februarie, în românește se numește Făurar. Este cea mai scurtă lună, care are 28 de zile. Luna Februarie se mai numește și „luna lupilor”, fiind considerată deosebit de nemiloasă, venind cu geruri și viscole mari. Denumirea populară „Făurar” sugera începutul pregătirilor pentru muncile agricole, ce aveau să înceapă în luna următoare. Primii fulgi de zăpadă, care au căzut în luna decembrie, le-au adus copiilor bucuria adevărată a iernii. Pentru că fără zăpadă, iarna nu este adevărată!

Anotimpul rece este îndrăgit de copii, ceea ce se dovedește și în scrierile ce urmează. Elevele din clasa a 6-a a școlii generale din Micherechi, *Lavinia Bogdan*, *Lidia Miron* și *Debora Gherasim*, îndrumate de profesoara de limba română, *Ana Netea Benye*, au trimis redacției noastre compuneri de iarnă.

Covorul alb de zăpadă

Luna decembrie, ultima lună a anului, este luna cadourilor, când oamenii își dăruiesc unii altora, dar cel mai frumos cadou pe care noi oamenii îl primim din partea lui Dumnezeu este covorul alb de zăpadă. Zăpada marchează începutul anotimpului de iarnă. Iarna este una dintre cele mai frumoase perioade ale anului, când întâmpinăm cele mai frumoase sărbători din timpul anului.

Sărbătoarea Crăciunului este cea mai frumoasă sărbătoare creștină, care aduce multă bucurie oamenilor prin colindele pe care colindătorii le duc din casă-n casă. Tot în timpul acestei perioade, un obicei care marchează viața oamenilor este și tăiatul porcului care face ca familiile să se reunească și să depene amintiri de peste an. Copiii au o bucurie specială având posibilitatea să scoată săniile și să meargă împreună la derdeluș.

Gheața groasă, care s-a format pe lacuri îi îndeamnă pe copii să-și pună patinele și să alunece pe gheață. Toate aceste activități din această perioadă aduc bucurie în inimile copiilor și ale oamenilor făcându-i să uite de frigul de afară.

Cel mai frumos moment al anotimpului de iarnă este Revelionul, care ne ajută să ne amintim de bucuriile și tristețile din anul ce a trecut și să privim cu multă încredere spre anul care vine. Iarna este anotimpul care lasă în inima omului multe amintiri frumoase.

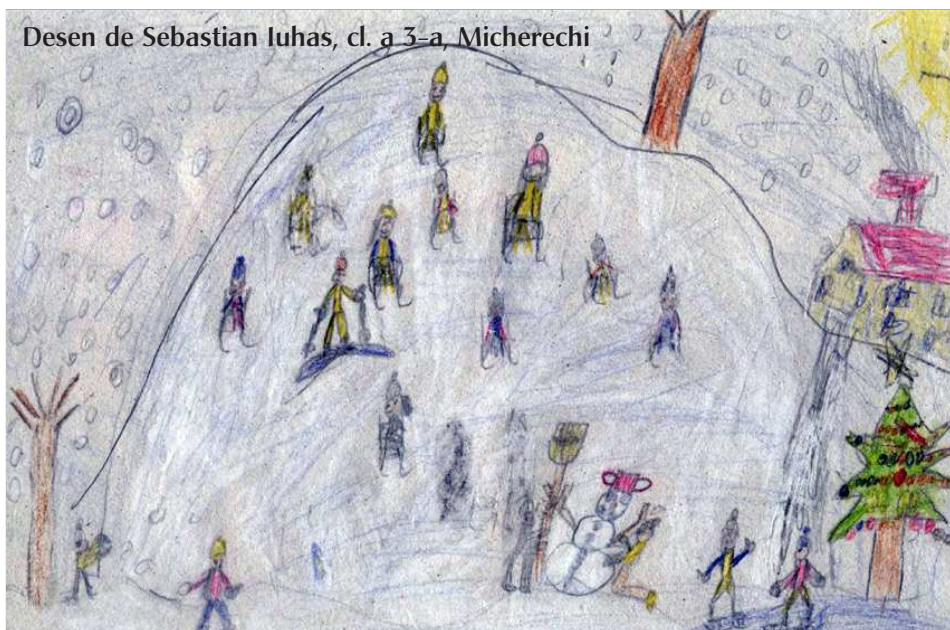
Lavinia Bogdan
(cl. a 6-a)

A venit iarna și la noi

Cerul alb s-a deschis și a împrăștiat spre pământ o grămadă de fluturi albi mici și gingași. Vântu-i sufla ca pe niște ființe vesele, care sclipesc în razele soarelui, ca niște steluțe de argint.

Desen de Estera Réthelyi, cl. a 2-a, Micherechi

Desen de Sebastian Iuhas, cl. a 3-a, Micherechi

Sunt atât de mulți încât seamănă cu un roi de albine albe jucăușe, care au împânzit văzduhul. Au diferite forme, unii sunt mici iar alții mari-mari. Fulgii de

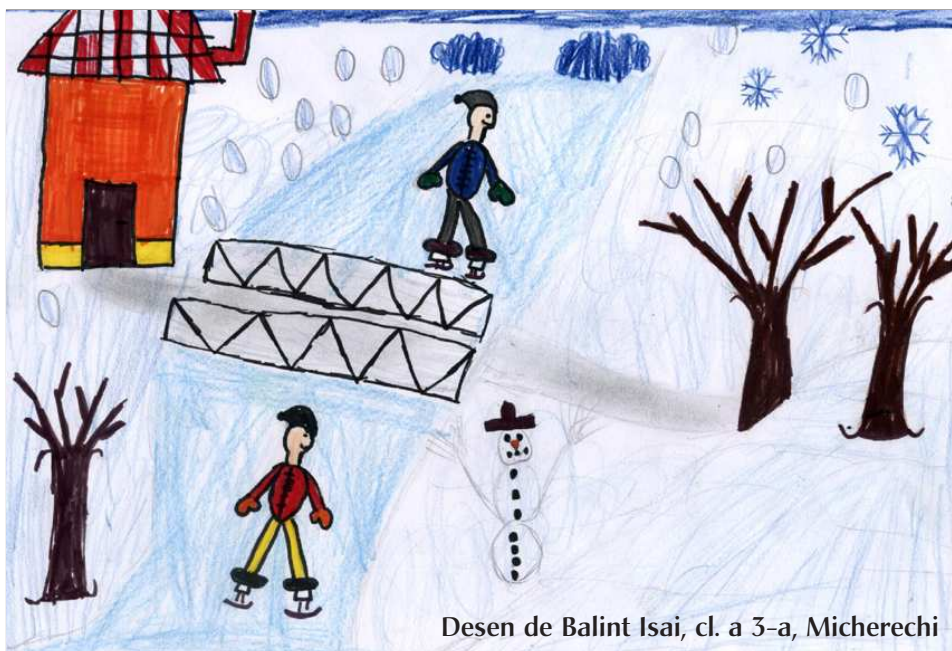
nea se îndreaptă ca o avalanșă spre pământ și nu-i trebuie mult timp să o stăpânească pe deplin. Copiii sunt cei mai veseli. Cei mai mici stau acasă și fac om de zăpadă cu un morcov înghețat în locul nasului. Dacă e zăpadă sigur că este și bătaie cu bulgări de zăpadă. Asta e preferata noastră pentru-că și cei mai mici și cei mai mari pot juca. Când coboară seara toți vin în casă obosiți de atâta joc. Se adună la masă și beau ceai fierbinte. Asta e caracteristica iernii. Copiii stau nemulțumiți la masă, mai vreau afară la zăpadă. Le place cum se lipește zăpada de pomii goi. Au pus și ei alimente păsărilor, ajutându-le cu niște hrană. Iarna este plină de aventură, pentru asta o iubim noi, copiii.

Lidia Miron
(clasa a 6-a)

Bucuriile iernii

Pentru noi iarna este un anotimp distractiv, mai ales dacă este zăpadă mare. Ne adunăm cu prietenii, luăm săniuțele și căutăm un loc potrivit pentru joaca cu sania. Ne place să ne dăm cu bulgări de zăpadă. În curte facem om de zăpadă pe care îl îmbrăcăm. Ne mai vorbind despre faptul că iarna aerul este mult mai curat, fiindcă înghețul omoară toți microbii. Mie îmi place mult când văd pe la geamuri flori de gheață. Îmi place să respir aerul curat. Ca și elevă în școala aceasta de la Micherechi văd că toți copiii se bucură de frumusețile iernii. Vrem cât timp va ține acest iarna să ne bucurăm de toate dipele frumoase.

Debora Gherasim
(cl. a 6-a)

Desen de Balint Isai, cl. a 3-a, Micherechi

Cum se jucau copiii din Chitighaz „d-a uspațul”

Între familiile Maroșan (Mormântariu) și Sarca (Granciu) e legătură de rudenie, cunoștința noastră e de demult.

Pe *Florica Maroșan* am cunoscut-o mai bine de când a devenit șefa bucătăriei instituțiilor școlare. Profesorii, elevii care erau la căminul de zi au luat masa în sufrageria școlii. Copiii până în zilele noastre își amintesc cu plăcere de ea, și nu numai pentru că fiertura, mâncarea gătită de ea era foarte gustoasă și copiii primeau repetă. Dar și pentru că cunoștea pe fiecare și vorbea cu ei voioasă, era totdeauna bine dispusă, bună la inimă.

Întâlnindu-ne de multe ori în sat, vorba noastră totdeauna curgea în limba noastră maternă, în română, că așa vine din inimă, din sufletul nostru. Interesându-mă de la ea despre uspațurile din trecut m-a surprins cu o informație nouă, că și în copilăria ei s-a jucat „d-a uspațul”.

Florica, la aproape de 80 de ani, e plină de energie, își conduce gospodăria, casa, ca oameni cumsecade. În grădina destul de mare are de toate pentru bucătărie și familie. Fel de fel de legume și fructe. Din rodul pomilor fructiferi face conserve, marmeladă și țuică (rătie) din prune și „prai de prune”. În cotețul de găini ține păsări de curte. E tipul caracteristic al femeilor istețe, harnice, româncelor din sat.

Familia Floricăi Maroșan e o familie strămoșească din Chitighaz, gospodărină patru holde cadastrale de pământ. Tatăl său, Mihai Maroșan, a luat parte activă în viața publică. După războiul mondial a activat la formarea Partidului Național Țărănesc (Nemzeti Paraszti Párt). În comună a fost „tutor public” (közgym), de la anul 1954 a fost președintele sfatului popular ținând legături zilnice cu oamenii și înțelegându-se bine cu sătenii.

Florica Maroșan s-a născut la Chitighaz, pe 11 martie 1933, având o copilărie senină, încărcată sufletește cu tradițiile vieții din viața satului, împreună cu

sora sa Sofia. În familiile românilor din sat numărul copiilor a fost mare. Aceștia trăiau în jurul adulților, al părinților. Preocuparea, îndeletnicirea lor în timpul zilei era joaca, prin care s-a dezvoltat, s-a format personalitatea lor. De mici au fost atenți la tot ce se întâmplă în jurul lor. Prin joacă au imitat ce au văzut de la părinți, de la frații mai mari. Toate aceste observații vrând, nevrând i-au ajutat formarea gândirii, să învețe lucrurile vieții. Se găseau într-un mediu care le transmitea ce e valoros și ce nu, totodată a însemnat și însușirea, păstrarea obiceiurilor. Părinții cu copiii împreună au participat la diferite întruniri familiale, la biserică, la botez, la înmormântare, la uspațuri. A lua parte la aceste evenimente a însemnat pentru copii o revelație, o experiență sufletească, care a trezit interesul lor.

Cu ocazia culegerilor obiceiurilor de nuntă de la Florica, am primit informații că ei, copiii de pe uliță, s-au adunat la câte o casă unde s-au „jucat d-a uspațul”. Până atunci eu n-am auzit de la nimeni, nu am găsit scris obiceiul acesta al copiilor din Chitighaz. Cumva am scăpat din vedere, deși știam că uspațul copiilor era cunoscut în alte părți locuite de maghiari.

*

– Cum era viața copiilor în timpul copilăriei tale?

– Pe vremea când eram fetiță, în sat și în uliță erau mulți copii, mai ales seara ne adunam în grupe de răsunau ulițele de glasul copiilor, ne jucam „d-a soruțale”, „d-a purecile”, „d-a uspațul”, „d-a inelu” și „d-a cilcoșu”. Cei mai mari de 12–13 ani s-au distrat imi-

tând evenimentele importante ale vieții cum era nunta, uspațul. Prin joacă se pregăteau pentru evenimentele mari ai vieții.

– De unde ați știut cum s-a desfășurat acest obicei cu nunta?

– Pe vremea când eram copii, se țineau multe și mari uspațuri. La nunți, rudele erau invitați, părinții ne duceau și pe noi, pe copii, așa eram și noi părtașii acestor evenimente. Dacă în sat se făcea nuntă, oamenii se știau, se informau unul la altul. Noi copiii în grupe mergeam să vedem „mnireasa”, merem de la casă până la biserică, apoi ne-am uitat cum și-au petrecut nuntașii. Noi, care nu eram invitați, zicem că merem după „uspațoi”.

– Cum a venit ideea să vă jucați „d-a uspațul”?

– Copiii de pe uliță ne-am vorbit că duminică după „mneazăz” ne-om juca „d-a uspațul”. Ne-am pregătit cu toate, cu haine, cu de mâncare. Părinții ne făceau plăcintă din vișini, ne făceau compot, sucul acesta servea ca vin, cu care ne-am chefuit, ne-am „mulătit”.

– Cum s-a desfășurat uspațul copiilor?

– Noi, fetele, culegeam de

pe hotar din lanul de grâu albăstrițe, din care am împletit cununa. Șlaierul, „fatyolu”, era o cârpă albă legată pe cap sau câteodată dintr-o bucată de perdea („firhang”) pe care am așezat cununa. Fiecare dintre noi avea rolul său, tăt ase cum era și în viață. Țin minte că eu aveam rolul de mnireasă, mirele era îmbrăcat în haine negre cu cizme și cu clop. Lângă miri erau nănașii, apoi urmau nuntașii. Un băiat era ales de popă, care a cununat tinerii. După ceremonialul acesta, a început uspațul, am mâncat, am băut, ne-au distrat, „am mulătit” și am dansat descântând ca la uspaț.

„Zi hidede numa mie,/ Că Ți-o da pă dracu Ție.”

„U-iu-iu cumătru mare,/ Nu-i casă c-a Dumneatale.”

„Frunză verde dă hârtie/ Noi merem la cununie/ Clopoțele or suna/ Tânării s-or cununa.”

Jucam că tăt ne făcăm „zdranță”, muzica zicea din fluier sau din flaut de către Gheorghe Roatiș (Hodriș). Părinții și vecinii din uliță se uitau la noi cu plăcere, le făceam bucurie. Pe atunci așa se distrau sătenii.

– După ce ai devenit fetișancă, adică aproape de mărit, cum s-a schimbat viața, distracția fetelor?

– La vârsta de 14–15 ani, băieții, flăcăii, ridicau înaintea caselor fetelor „pomul maiului” și dădeau serenadă fetelor în fiecare duminică seara. Serenada se cânta așa:

„Închideți ochii dulci,
Mai bine să te culci.
În vis e fericirea,
Florică, noapte bună!”
(1948)

Era mare cinste pentru

fete care primeau serenadă, ascultam la fereastră, am aprins fire de chibrit să se vadă flacăra, așa le mulțumeam feciorilor. Duminica după-masă era „jocul”, în zilele de lucru seara mergeam la șezătoare.

– Cum ai făcut cunoștință cu viitorul tău soț?

– La vârsta de 18 ani m-am căsătorit cu Rácz István, care a fost ofițer. Locul serviciului lui s-a schimbat, a fost dislocat la Tapolca, acolo am trăit câțiva ani. Între timp, în 1954, s-a născut fetița noastră Valeria, nu peste mult timp am divorțat. Reîntorcându-mă acasă în satul meu natal, din 1957 am muncit în bucătăria școlii profesionale din loc. Fiind tânără și muncind bine, directorul instituției m-a școlarizat la Bichișciaba, la școala de profesii, devenind bucătăreasă în 1962.

– Cum îți amintești de anii când erai șef la bucătăria căminului de zi?

– În 1969, prin transformarea clădirii care până atunci servea ca cinema, s-a construit o bucătărie și o sufragerie pentru deservirea elevilor școlilor generale. La bucătăria aceasta am fost numită șef. Împreună cu responsabilă de alimentație Kórnárné Bördi Magdi am făcut totul ca gătirea mâncărilor, a prânzului, să fie cât mai pe placul copiilor. După 20 de ani, odată cu creșterea cerințelor, bucătăria și sufrageria a devenit neîncăpătoare, s-a hotărât să se construiască una mai mare, mai modernă, ca să fie aproape de școli și de elevi. Astfel vechea clădire a școlii române să devină sufragerie. În locul clădirii vechi, în 1989, elevii școlii române au primit o clădire nouă cu etaj.

Gătitul mâncărilor s-a făcut în bucătăria mai bine amenajată a uzinei MEZŐGÉP, unde au putut fierbe pentru 800 persoane, nu numai pentru școlari ci și pentru lucrătorii instituțiilor, întreprinderilor din comună. Aici a muncit Florica Maroșan până în 1988, când a ieșit la pensie după mai bine de treizeci de ani de slujbă.

Maria Sarca Zombai

Nuntă în familia Floricăi Maroșan

Nunta la Micherechi pe vremuri (2)

(Ritualul nunții la românii din Micherechi, din arhiva domnului Gheorghe Dulău)

Mersul nunții

Înainte de a descrie mersul nunții, pe scurt trebuie să amintim că mai demult nunta se făcea: la june și la mireasă. Cununia în cele mai multe cazuri se făcea înainte de masă, după slujba bisericească. Duminică dimineața grăitorul vine, se prezintă la gazdă, la tata juneului, să vadă dacă totul e în ordine. Tot de dimineață sosesc și chemătorii, câțiva sau câteva rude mai de aproape și socăcițele, care pregătesc mâncărurile. Pentru aceștia se pregătește un popricăș din rânze, mai, aripi, grumazi și capuri de pui, câteodată cu cartofi, aluat sau orez. Pe la orele 1 se dă prânz pentru oamenii aștia ai gazdei. Pe la orele 11 sosesc și muzicanții (hididușii). Totodată se adună și nuntașii invitați, care sunt primiți de grăitor, de chemători, sau chiar de gazdă. Pe oaspeții îi așează la masă, unde se pune vin și colaci goi. În timp cât se adună nuntașii își petrec. Beau, cântă și joacă. Pe la orele 12 chemătorii își iau botele și merg după nănași. La ora 1 după masă, grăitorul anunță pe nuntași „că o sosit vremea, și vom merge după mireasă”. Mai demult, înainte de plecare, grăitorul zicea rugăciunea „Tatăl nostru...” Cu această toată lumea iese afară și-n poartă sau afară în uliță se înșiră, după cum le spune grăitorul. Înainte merg chemătorii, cu 2-3 prieteni de-a juneului, care sunt cântăreți buni. Mai demult, când era și steag, după chemători mergeau: junele cu o soră sau verișană de aproape, îmbrăcat în haine negre și clop și în piept cu bumbușcă (flori), după ei urmau stegarul cu steagul, apoi nănașul cu nănașa, după ei urmau fete și feciori, apoi urmau nevestele (femei care descântau) și pe urmă veneau bărbații care erau petrecuți de hididuși și mergeau jucând de-a lungul uliții.

Cununia și petrecerea

De la mireasă de-acasă s-au dus toți nuntașii la cununia religioasă, iar după cununie a urmat pe-

trecerea. Când cina este gata pregătită, grăitorul dă ordin la oamenii gazdii, mai ales la nevestele și fetele care vor servi mâncarea „și golească mășile”. Totodată dă ordin și la socăciță, că poate să fiarbă aluatul în supa de găină. Când toate mesele au fost pregătite, s-au adus pe mese sticlele cu pălincă și pahare. Adică, înainte de cină, nuntașii vor servi 2-3 sau mai multe pahare de pălincă, în acest timp se pregătesc mesele pentru cină cu farfurii și tacâmuri. Când mesele erau toate încheiate, grăitorul făcea semn la muzicanți să stea cu muzica și zicea:

„Faceți bine d-voastră și mă ascultați puțin!

Dă o lună și dă o săptămână

De când s-or pregătit, gazele noastre

Pă asta sfântă ziuă bună.

C-on dar mândru și frumos, Din pelița D-lui Isus Hristos.

Cu mai multe ieji dă răchie,

Ca D-zeu pă toți și ne ție!”

„Amin!” – spuneau ceilalți și au luat și ei paharul care-l țineau în mână.

Apoi iar spune grăitorul:

„Placă și luați d-voastră din ce o dat D-zeu. Sclobodă-i casa și masa.”

Numai după acestea era permis să înceapă nuntașii să mănânce. Cu această și-a luat începutul cina de la nuntă. În timp cât oaspeții cinau, hididușii ziceau „Hora cinii.”

Când cina s-o terminat, își ia începutul petrecerea. Unii cântă, iar alții joacă, deci își petrec care de care.

Micherechenii buni la petrecere descântau:

„Zi măi Dele-n lung și lat,
Să se-audă păstă sat,
Și ne-audă oarecine,
Cum ne petrecem de bine...”

Dansul miresei

Mai înainte, junele scoate mireasa de la grăitor. Scosul se făcea astfel:

Mirele: – Bună seara gură mare. (el o scotea de la grăitor, ceilalți de la nănași o scoate).

Grăitorul: – Bună seara!
– Aș avea o cerere de la dumnitale.

– Placă numa și spuneți, ce cerere aveți?

– Aș vrea să joc mireasa aceasta.

– Să poate, numai pune plătuța jos.

– Dar cât va fi plata?

– Ca și la un mire d-voastră nu va fi mai mult. (aici i se spune o sumă de patru sau cinci mii de forinți)

– Bine. Iată plata! (și pune banii jos pe masă)

Acum mirele joacă mireasa și o duce prin toată curtea, tot jucând. Nănașii și nănașele sunt tot în urma tinerilor, nu cumva să fure cineva mireasa sau pe june, că atunci nănașii vor fi „globiți” (adică buni de plată). După june urma: nănașul, nănașele, grăitorul și apoi cei mai de aproape frați, surori, verișori, verișene, prieteni buni. În timpul dansului miresei, nănașii și nănașele au un greu serviciu, deoarece de la ei trebuie să scoată mireasa ba chiar uneori și junele – trebuie să fie atenți, nu cumva să-i înșele cineva din glumă cum zice la

noi: „Să nu facă solomonie”. Aceasta ar putea de exemplu să-i fure „topanca” miresei, care trebuie apoi scoasă de către nănaș. Sau să nu fugă cu junele sau cu mireasa că atunci iarăși vor fi „globiți”.

Pe la miezul nopții, grăitorul grăia către gazdă pe care-l servea că ar trebui învelită mireasa și atunci grăitorul oprea hididușii și spunea că mireasa va fi învelită. Atunci prietenii miresei (și surorile, dacă avea) se adunau în jurul ei, o sărutau, adică își luau rămas bun de la ea. Grăitorul dădea ordin la hididuși să zică încă odată Hora Miresei: „Plânge-ți fată coada ta...” Și veneau și chemătorii toți și cântând petreceau mireasa.

Zestrea miresei

Mireasa și junele, după ce s-a făcut învelitul, iară se pun și ei la masă, și se începe iarăși dansul miresei. De scos tot așa se scoate mireasa de la nănaș ca și până ce nu a fost învelită. Însă acum fiecare puneu atâția bani câți voia, adică nu trebuia să se mai tocmească cu nănașul pentru a scoate mireasa. Înainte de ce se încheia „Dansul miresei”, nănașul cu nănașele numără banii căpătați. Dacă de exemplu sau adunat o sumă de bani și anume: 31.700 Ft, această trebuie întregită de către nănași ca să fie suma întreagă, adică: 32.000 Ft. Aceasta așa se face, că ultima oară nănașul scoate mireasa, așa că el plătește bani, junele o joacă. După aceasta urmează iarăși o cină, când la fel se serveș-

te ca și seara: leveșe, popricăș și carne friptă, desigur că toate au fost de către bucătăreasă încălzite din nou. După a doua cină, petrecerea continuă până-n zori, când nănașul se pregătește să plece acasă. Atunci se iau chemătorii, câțiva bărbați și femei din partea tinerilor, și petrec pe nănaș până acasă cu hididușii. Nănașul acasă s-a pregătit pentru aceasta dată, și îi ospățește pe cei ce i-au petrecut până acasă (cu vin, plăcintă, bere, pe femei cu plăcinturi, deoarece nici nănașa nu vrea să rămână în urmă de nănaș). Nuntașii după aceasta pleacă iară înapoi la casa de unde au venit și-și petrec mai departe, până e ziua albă.

Fata primea următoarele: o ladă cu zestre, un pat, două perini, o dună, câteva haine de schimb țesute de mama fetei, și cusute de mireasă, adică de fată.

Costurile unei nunți

Pentru o nuntă la care au fost chemați 300 de nuntași s-a cumpărat: 500 l de vin, 100 l de pălincă. S-au tăiat 7 oi și 150 de găini. Cu dansul miresei și cu talgerul s-o strâns pentru tineri: 100 penghei. Cadouri altceva nu or primit. Pe acest timp, la Micherechi nu era obicei să duci cadou la nuntă. Cadou numai după anii 1940 au început să ducă la nuntă. În anul 1948, se știe despre o nuntă de aproape 300 de persoane, la care tinerii au primit 1600 Ft și cadouri în valoare 400-500 de Ft. Și aici s-a folosit 500 l de vin, 50 l de pălincă, s-a tăiat 6 oi și 200 de găini.

Câteva date de la o nuntă din anul 1971, unde 120 de căși au fost invitate. Aici la fel cam 300 de persoane au luat parte. S-a folosit 70 pături de aluat, 500 l de vin, 400 l de bere, 50 l de pălincă, 7 oi și 300 de galiță, adică găini. Să vedem ce au primit tinerii? În bani ce au primit prin dansul miresei a fost: 32.000 Ft. În afară de acești bani au mai primit diferite cadouri, în valoare de 20.000 Ft (radio, televizor, aragaz, etc.)

Gândul: „Româncele arată precum Kate și Pippa”

Inspirați de campania gândul și GMP „Why don't you come to Romania”, jurnaliștii de la Mirror și-au trimis un reporter în București, pentru a vedea dacă într-adevăr „jumătate dintre românce arată precum Kate Middleton, iar cealaltă jumătate, ca Pippa”.

„După o cercetare în profunzime, putem spune că româncele sunt într-adevăr frumoase, iar multe seamănă cu Kate și Pippa. Într-o engleză perfectă, fetele ne-au spus totuși că ar veni în Marea

Britanie pentru o viață mai bună”, scriu jurnaliștii de la Mirror.

Jurnaliștii britanici au luat la pas „barurile pline de fum” din Centrul Vechi al Bucureștiului, pentru a discuta cu româncele. „Româncele sunt foarte frumoase, mă flatează comparația cu Kate”, a declarat o tânără de 19 ani, în timp ce alta a mărturisit că ar vrea ca mai mulți britanici să vină în România, deoarece aceștia se îmbracă bine și au un accent interesant.

Jurnaliștii britanici confirmă mesajele din două dintre afișele campaniei gândul și GMP „Why don't you come over”.

„Într-adevăr, berea e ieftină, costă 0,91 lire. Iar apa la noi costă o liră. Iar Charles are într-adevăr case în România”, scrie Mirror.

Britanicii încheie spunând că, deși mâncarea, țiările și benzina sunt mult mai ieftine în România decât în Marea Britanie, România e departe de a fi un paradis.

Topul celor mai frumoase destinații turistice din România

Revista The Guardian a publicat o listă a celor mai frumoase destinații turistice din România, realizată pe baza opiniilor cititorilor cotidianului britanic, în top, dominat de complexul arheologic Ulpia Traiana Sarmizegetusa, fiind incluse, printre altele, orașele Sibiu, Sighișoara, dar și București, scrie realitatea.net.

The Guardian scrie că satele săsești din Transilvania sunt binecunoscute ca destinații turistice, dar mai sunt multe locuri de vizitat în România, „una dintre cele mai fascinante țări din Europa”.

Pe primul loc în preferințele cititorilor The Guardian s-a situat complexul arheologic Ulpia Traiana Sarmizegetusa (județul Hunedoara), fosta capitală a Daciei romane, situată la o distanță de 40 de kilometri de Sarmizegetusa Regia, capitala Daciei.

Tot în Transilvania, publicația britanică recomandă turiștilor să admire operele de artă din Muzeul Brukenthal, dar și Piața

Mare din Sibiu, vorbind și despre Podul Minciunilor – cel mai vechi pod din fontă aflat în serviciu în România.

În aceeași regiune istorică a României, The Guardian le recomandă cititorilor satele săsești de pe Târnava Mare – Biertan, Richis etc. –, cu bisericile fortificate, mănăstiri și un „tangibil simț al trecutului”, Târgul de Crăciun din Sibiu, care are loc în Piața Mare a orașului, Sighișoara, Rezervația de urși de la Zărnești (Liberty Bear), satul Viscri, din județul Brașov, singura așezare de acest tip din România care figurează pe lista patrimoniului UNESCO – publica-

ția recomandând pensiunea deținută de prințul Charles al Marii Britanii –, localitatea Câmpu Cetății (în maghiară Vármező) din județul Mureș, stațiunea Valea Verde, de lângă Sighișoara, satul Cisnădioara din Sibiu.

În topul The Guardian mai este inclus Bucureștiul, unde un cititor a recomandat clubul Conte Dracula, dar și Timișoara, despre care se spune că este supranumită și „mica Vienă” și că a fost locul unde „s-a născut” revoluția din 1989, stațiunile de la Marea Neagră, precum și Maramureșul, cu Sighetu Marmăției, Cimitirul vesel și Închisoarea Sighet.

Cartea săptămânii

Octavian Paler: Rugați-vă să nu vă crească aripi

O carte de memorii, de impresii de călătorie, de discursuri imaginare, de comentarii despre unele din marile realizări artistice care aparțin umanității mai întâi și mai apoi autorilor lor. La toate acestea se pot adăuga episoade din viața de familie, din perioada tinereții, evocarea anilor unici ai studenției. Orice veți parcurge cu mai mult interes de cititor sau, mai exact, cu interes pentru Paler, vă va produce aceleași emoții pe care autorul reușește să le transmită admiratorilor săi. Emoția cărților lui Octavian Paler, deci și aceasta, apare pentru că, indiferent ce subiect ar aborda, scriitorul ne face mărturisiri, ne consideră demni de încrederea sa și ne spune, de multe ori printre rânduri, ce are pe suflet.

„Octavian Paler este, probabil, unul dintre intelectualii români ai ultimilor trei-patru decenii care poate fi socotit «director de conștiință». Iar de nu e singurul, este în chip sigur cel mai îndreptățit să fie numit așa. Dens, consistent, cuvântul lui avea o greutate naturală. O gravitate naturală. Niciodată ușuratic...” (Alex. Ștefănescu)

Citate din carte:

„Frica este mai ales o boală a celor ce gândesc. Un om rațional e mai ușor de redus la tăcere.”

„Eu am aflat, din păcate, că nu poți fi singur cu adevărat decât în mijlocul oamenilor. Departe de ei îți idealizezi decepțiile și începi să crezi că numai tu ai greșit, te învinovățești, și singurătatea ta se umple de remușcări.”

„Azi toată lumea vorbește și nimeni nu ascultă.”

„Un bărbat și o femeie care se iubesc corectează în parte ceea ce e rău alcătuit în creația lumii.”

„Așa sunt vremurile, nu poți să fii moral, fără să fii în același timp imoral. Și nu poți să-ți satisfaci vanită-

țile, fără să te uimești din când în când. Cei care nu acceptă o jumătate din această pilulă nu pot avea cealaltă jumătate. Căci totul e atins de duplicitate azi. N-a mai rămas nimic curat.”

„Toate închisorile și toate tiraniile sunt provizorii. Numai libertatea e eternă.”

„Am tăcut uneori când trebuia să vorbesc. Am găsit justificări când nu aveam niciuna. M-am călăuzit o vreme după principiul foarte discutabil că orice fericire e bună, numai fiindcă e superioară plictiselii și golului. Uneori, am impresia că amestec în realitate reziduuri de vis, ceea ce ar explica în parte contradicțiile mele. Am terminat prin a mă resemna cu faptul că în calitate mea de om rațional nu mă pot înțelege cu mine în calitate mea de om afectiv. Ceea ce omul rațional pricepe fragmentar, între anumite limite, viața să zicem, omul afectiv e gata să iubească fără rezerve.”

„Nu toată lumea e capabilă să stea în mlaștină până la gât și să suradă. Unii nu se pot abține să nu dea din mâini, încercând să iasă, chiar dacă astfel se scufundă cu totul.”

„Literatura e un Turn Babel de hârtie; fiecare carte o treaptă, fiecare bibliotecă un etaj. Numai că literatura are o țintă mai modestă, dar și mai dificilă, să ajungă la inima oamenilor.”

TV

Doi vecini

Duminică, 10 februarie, ora 10.00,
TVR Internațional

Comedie de moravuri realizată după schița lui Tudor Arghezi, „singura operă cinematografică a maestrului Arghezi” (Geo Saizescu). Remarcabilă scenografia lui Giulio Tincu, sugestivă și funcțională, în acest insectar de mentalități și moravuri inspirat de Tudor Arghezi unui debutant cu vocația comediei. Vocație care, în climatul coruptibil al cinematografiei românești, s-a fezandat mult prea curând.

Secretul lui Nemesis

Duminică, 10 februarie, ora 16.30, Antena 1
Administratorul unui bloc uriaș din București, fost mare activist al Partidului Comunist, căzut acum în dizgrație, eliminat din politică și cocoțat în fruntea unei asociații de locatari, prin metoda de care a făcut uz și în vechile sale funcții politice, santaj și scrisori anonime, ajunge să terorizeze o lume cinstită, care-și caută dreptatea. O va găsi?

Santaj

Duminică, 10 februarie, ora 21.00,
TVR Internațional

Filmul este o spectaculoasă investigație polițistă, în centrul căreia se află maiorul Minerva Tutovan (Ileana Stana Ionescu), minte rece și suflet cald, anchetator aprig, cu limba ascuțită când e vorba de ticăloșii, și țepi rotunjiți când e vorba de fostul ei elev și colaborator (Sebastian Papaiani).

TEATRU

„5 Acte de Dragoste”

Miercuri, 27 februarie 2013, ora 19.00
Oradea, Casa de Cultură a Sindicatelor
Piața 1 Decembrie Nr. 1

Cinci piese scurte aparținând unor scriitori americani contemporani vor fi puse în scenă sub ambalajul uneia singure, „5 Acte de Dragoste”. Distribuția se bucură de prezența Cristinei Deleanu, Eugen Cristea, Tomi Cristin, Jean Lemne, Cristina Pascalin cu o regie semnată Daniel Nițoi.

Este un colaj de comedii pumoase, de un remarcabil bun gust, fără vulgaritate, un spectacol care prezintă în cheie comică diversele etape ale dragostei, din frageda tinerețe până la mult temuta bătrânețe.

EXPO

Târg de Nuni în Arad

Expo Arad Internațional vă invită la o nouă ediție a Târgului de Nuni în perioada 15-17 februarie 2013.

Rezolvarea rebusului din pag. a 10-a a numărului trecut:

S	M	A	N	T	A	N	A
M	U	I	C	A	C	A	L
U	G	E	R	G	U	L	I
L	A	R	I	C	E	T	O
G	R	E	T	U	R	I	R
A	I	A	C	I	Z	I	S
T	S	I	A	U	R	T	
O	I	T	A	T	R	I	A
R	E	A	P	A	R	I	T
D	I	E	T	A	A	S	I

O VOCE ROMÂNEASCĂ

Viața și tradițiile românilor din Ungaria

11 FEBRUARIE, LUNI (Iulia Kaupert)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Evenimente calendaristice 16.25: Sport 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo 17.10: Montaj de muzică populară 17.55: Încheiere

12 FEBRUARIE, MARȚI (Adam Bauer)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Evenimente calendaristice 16.25: Sport 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo 17.10: Reportaje, interviuri 17.30: „Din 4 colțuri ale lumii” 17.55: Încheiere

13 FEBRUARIE, MIERCURI (Iulia Kaupert)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Evenimente calendaristice 16.25: Sport 16.30: Clubul suporterilor 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri 17.10: Reportaje, interviuri 17.50: Interviuul zilei (reluare) 17.55: Încheiere

14 FEBRUARIE, JOI (Ștefan Crâsta)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Evenimente calendaristice 16.25: Sport 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo 17.10: Reportaje, interviuri 17.30: Nota săptămânii semnată de Edda Illyés 17.40: Revista presei 17.50: Interviuul zilei (reluare) 17.55: Încheiere

15 FEBRUARIE, VINERI (Tiberiu Boca)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Evenimente calendaristice 16.25: Sport 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo 17.10: Marieta Gavra: Femei celebre 16.30: Reportaje, interviuri 17.50: Interviuul zilei (reluare) 17.55: Încheiere

16 FEBRUARIE, SÂMBĂȚĂ (Adam Bauer)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Programul bisericilor ortodoxe și al adunărilor baptiste 16.15: Evenimente calendaristice 16.25: Medalion folcloric cu Daniela Băcilă de la Radio Timișoara 17.55: Încheiere

17 FEBRUARIE, DUMINICĂ (Iulia Kaupert)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: „În lumea credinței” – emisiune religioasă 17.00: Sinteza știrilor săptămânii 17.10: Retrospectiva săptămânii (spicui din interviurile și reportajele difuzate pe parcursul săptămânii) 17.55: Încheiere

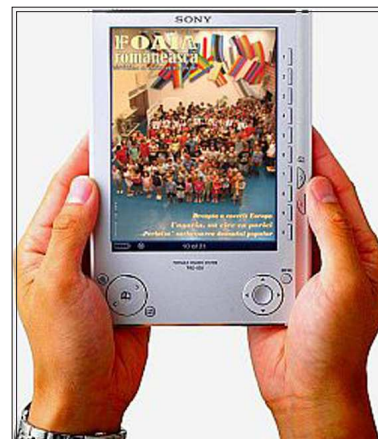
Ecranul nostru

miercuri, 13 februarie, m1, ora 12.55
joi, 14 februarie, Duna TV, ora 7.05

Telespectatorii vor cunoaște de această dată o personalitate marcantă din comunitatea românească din Cenadul Unguresc. Vasile Mărianuț are peste 80 de ani și se bucură de o vitalitate excepțională, cu toate că a avut parte de o viață plină de greutate. În tinerețe, fiind declarați chiaburi, le-au confiscat toată averea. O vreme lucra la oraș ca să-și întrețină familia. Astăzi este episcopul parohiei românești din Cenad și un om respectat de toți sătenii.

Realizator: Ștefan Crâsta

Nu răspundem pentru eventuale modificări în programele radio și tv!

Abonați-vă la E-Foaia la prețul de anul trecut!

„E-Foaia” este varianta electronică a „Foi” tipărite. Cititorii „E-Foi” vor avea avantajul că vor putea citi paginile revistei în color și cu o zi mai devreme decât ceilalți abonați. „E-Foaia” va cuprinde și acele articole și fotografii, care în ediția online nu apar.

„E-Foaia” este realizată în format PDF și poate fi citită cu programul gratuit Adobe Reader, cu ajutorul căruia puteți să căutați expresii sau conținuturi, dar puteți și printa toată revista.

Abonamente la „E-Foaia”:

3 luni – 1200 ft

6 luni – 2000 ft

12 luni – 3500 ft

Ordonanța de urgență

La facerea lumii, Dumnezeu, pentru a-i ajuta pe oameni să prospere, a hotărât să dea printr-o „Lege Divină” fiecărei nații câte două virtuți.

Astfel, El i-a făcut: – pe elvețieni: ordonați și respectuoși față de legi; – pe nemți – disciplinați și raționali; – pe englezi – perseverenți și studioși; – pe japonezi – muncitori și răbdători; – pe unguri – hotărâți și buni meseriași; – pe francezi – culti și rafinați; – pe spanioli – veseli și ospitalieri... ș.a.m.d.

Când a ajuns la români, l-a spus îngerului consilier care își nota: – românii vor fi inteligenți, cinstiți și buni politicieni...

După ce a publicat-o în „Monitorul Celest”, îngerul a remarcat:

– Doamne, ai dat tuturor popoarelor câte două virtuți, iar românilor, trei. Oare, în acest fel, nu cumva ei îi vor depăși și exploata pe toți ceilalți?

– Aoleu, așa e! Ai dreptate! Atunci, să revenim cu o „Ordonanță de urgență”: „Pentru că virtuțile Dumnezeiești, odată acordate, nu se mai pot lua înapoi, precizez că nimeni nu va putea avea și folosi mai mult de două virtuți în același timp!”

Și astfel, se explică de ce românii:

– care sunt inteligenți și cinstiți, în nici un caz nu fac politică;
– cei care sunt cinstiți și fac politică, în mod sigur nu sunt inteligenți;
– cei care fac politică și sunt inteligenți, categoric nu sunt cinstiți.

Tinerii din Micherechi au un nou loc de distracție

„Sophie Pub” este noul local care și-a deschis porțile pe 31 decembrie 2012, la Micherechi. Patronul primului „pub”, dar nu singurului bar, din Micherechi, **Attila Bondár jr.** și-a propus să le ofere oaspeților o escapadă romantică și delicioasă deopotrivă, și anume un loc de distracție modern în centrul satului.

Cei care trec pragul află că barul, sau cum l-au „botezat” pe englezește pub-ul, se află pe locul unui restaurant care a existat de mult timp pe strada principală din Micherechi. În urma renovărilor din toamna anului trecut, clădirea a primit un aspect modern. Cu ocazia deschiderii oficiale, invitații au

putut experimenta de o găzduire bună, amabilitate excepțională, atmosfera a fost pusă în valoare prin programul special oferit invitaților. Printre cei 140 de invitați de la evenimentul de deschidere din ziua de Revelion, au participat tineri din Micherechi și din împrejurimi, care s-au distrat până în zori. „Sophie Pub” pune la dispoziția clienților săi servicii la cele mai înalte standarde și o echipă de profesioniști pentru implementarea și coordonarea mai multor tipuri de evenimente, private și de grup. Sala dispune de 140 de locuri. Pentru a-și putea dezvolta afacerea, tânărul micherechian lucrează cu o echipă la fel de tânără. Din această echipă face parte și **Robert Ruja**,

care ne-a mărturisit că localul dorește să fie, în același timp, un loc plin de viață, de elan tineresc.

– Scopul patronului a fost ca tineretul din localitatea Micherechi să aibă posibilitatea să se distreze aici, în satul lor, să nu meargă la petreceri în orașe învecinate. Organizarea evenimentului de deschidere a fost o surpriză plăcută pentru noi, pentru că cele 100 de locuri, care ne-au stat la dispoziție, au fost rezervate în timp de trei zile. În urma unor schimbări am reușit să primim 140 de persoane. Avem foarte multe planuri pe viitor. De exemplu, în această lună vom organiza un bal mascat și o seară de manele cu **Lucian Șereș** din Oradea. Sala mare special amenajată este locul

potrivit pentru organizarea întâlnirilor prietenești, logodne, nunți, baluri, ș.a.m.d. Patronul pub-ului a botezat locul „Sophie Pub”, insistând ca acest pub să fie denumit după numele soției sale, **Zsófia**, ne-a mărturisit **Robert Ruja**.

Pentru mai multe informații accesați pagina www.sophiepub.hu, un site modern și bine pus la punct, unde puteți găsi informații detaliate cu privire la anumite servicii și la programele din viitor.

A.C.

